

ШУМАДИНЕЦА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издаватель Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. VI.

Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. сп. одъ врсте за један-пут 5 кр. сп. за три пута.

№ 6

Мале приче.

Доле следујућа повељств је спада заиста међу најчудноватије догађаје, који су се икада случили:

Спаја Б. ишао је прошлай године једанпут из Великог Варада на своје једно пољско добро, кое је недалеко од ове вароши лежало. Он је путовао сам, праћен само једним кочијашем, и то на својим собственим колима и са четири прекрасна коня, који су често тимјем путем из вароши у речено пољско добро ишли. На једном врло згодном месту зауставе најданији је паоружани люди кола, и повикују спаја, да им изда сав новац, што при себи има. На одпор је било ни мислити, и тако је морао г. Б. по зактевану учинити, но спаја имао је случајно врло незнанту суму новаца при себи, зато најућени разбойници заключе, да то надокнаде се колима и конјима. И тако рекну они спаја, да иде у оближње своје пољско добро пешке, а по осталу суму, која му данас је при руци била, дођи ће они сами у његов дворац. По овом приятном обећању посједају разбойници на кола и оду као вѣтар.

Кад је г. Б. приспјео пешке на своје пољско добро, затече тамо млоге своје пријатеље из оближњег предела, који су му у пооде дошли. После први поздрава, пришовећи им спаја дожајај на путу, па напомене и претњу разбойничког четовође. Сви су били тога мишљена, да ће ова посјета разбойника на брузу руку сљедовати, и да се вала сваким могућим начином на то спремити. Одма се предузму најживљије мјере, да се нападају разбойника не само одбие; него да се, ако је могуће, и цјела чета повата. Сви су гости заключили, да остану у кући свога пријатеља, и шта више, да сазову и јоште неке друге пријатеље из оближњег предела. Сви су се од аоружају, и сви улази у дворац снабдјевени су са наоружаним засјадама против спремљеног нападају разбойника.

У овим спремањима прође и дан, и ноћ је мрачна наступила. До поноћи бијаше глута тишина, — кад је најданију зачу се издаљине неко топотање и тутњава, која се све ближе и ближе и ясније чула, и у један

ма задрма се из темеља главна капија дворца, као да је гром ју љу ударио, и као да се на комаде разпресла. За час ће бијаху сви на ногама; капија буде по договору отворена, да би разбойнике са читавим плутонијом из пушака дочекали, но где дивна чуда! — у авлију је бијао четири запенушене вранца, вукући за собом једна путничка кола; конји пак је одма познаду, јер то бијау они исти, који су разбойници спаја отели. Сви приступе к ће близјем испитивању, и то ће описати удивљен присуствујући, кад је на предњем месту, где кочијаш сједи, виде једног обнесвешћеног човека, где се извалио на леђа, а у колима бијау јоште њији четворица у истом станову несвестице, и спаја Б. и његов кочијаш познаду одма на први поглед, да су то они исти разбойници, који су ји на путу напали и кола им је одузели. Како су они у ово станов дошли и којим су начином дојорили конји с њима и разбойницима у пољски дворец, бијаше за онай пар њима неразрешима тайна и загонетка, док је се је једва пайпосле г. Б. сетио споредни околности и повода свога путовања у варош, и тиме нашао кључ за разрешиен ове чудновате загонетке.

У кући и аровима спаја Б. бијау се одје дужег времена разплодили врло млоги пацови, који је спаја даје да се отровани овим начином пацови повлаче у своје рупе, где су манњавали, у трулеж прелазили, и несносан смрад и задај причинавали; и да би той неизгodi доскочио, дао је спаја Б. у велико-варадинској апотеки једно буренце обичне ракије помешати са шећером и знатном количином опијума, у намјери, да с њим сладком ракијом пацове изопији, који ће онда бити троми и безбрижно излазиће полако из својих рупа, па се могу лако потући. Разбойници нашавши буренце с њим сладком ракијом у колима, попили су путем половину; дјељство наравно је могло изостати. Вѣри пак конји, осјетивши, да ји никаква рука више неуправља, окренули су се натраг, и нашли су у поноћи у највећој мраку дворец свога газде.

— Цар Александар II. при посјети военог шпитаља у Петербургу ступи и у воену апотеку, где су

неколико млади воени апотекара са приправљањем лекова у дослу били. Кад ће ступи у апотеку сви оставе посао и укажу цару обично почитанју, едан је од њих само, погледа цара и његову сјајну пратњу, па продужи даљи свой посао. Едан генерал дође књижењу и рече: „Зар је ви невидите да је његово величество пред људима стоји? — „Видим“ одговори млади апотекар — „да је његовом величеству више је стало за животом једног храброг официра, коме је сада баш медицину приправљао, и одлаганјем сваког минути које му треба учинити.“ — Цар је наслеђио и са задовољством је сматрао је како онай свою медицину спрема. Кад је млади апотекар буде са својим послом готов је и медицину пошаље болестном официру, стави се пред људима и поздрави га по обичају. „Добро, врло добро!“ рекне цар, — и окренувши се онима другима што су свој посао били оставили рекле: „И вама жељим господу да у свом послу будете тако приљежни. А ви господине штабс-апотекару останите свакда тако ревностни, и примите ово за знак моје наклоности.“ При овим речима узме се прсно једног из његове пратње официра орден, и преда га зачућеном младом апотекару.

— Тек је што је жена једна у Паризу дућању платнене робе и преобуке, отворила, аље једнојутро је у њену дућању едан млада, красан и особито лепима органима огрунут човек. „Госпоја“, рекне јој он, ви имате, као што видим, велики избор кошуља, које су, као што ми се види, врло добро израђене, ви ћете сигурно имати и женски кошуљ готови?“ Имам је на служби, господине, које су јоште књижењу осавито лепо сашивене. — „Ја сама намислила, да се женим“, продужи непознати, „да сама рада да любезници моји с тим мали поклон један учиним“. Није прошло дуго време и већ је су пред њим биле зактеване кошуље. Почек је он је неко време, као што се чинило, врло внимателно прегледао, приметио трговкињу, као да му се чини, да ће бити узане, „почек је моя заручница једнаког с вами стаса и висине, то би сама вас лепо молио, да ви задада боља уверења тако преко альина једну кошуљу на себе навучете“. „С једнома волја“, одговори продајачка и оде на други крај дућана, да желије красне своје муштерије изпуни. Почек је кошуљу на себе навукла и напред дошла прегледаше исту кошуљу овако да сваке стране и затим се иза њених леђа сагне, да дужину кошуља боља види, или управо да са дугачком чвадом кошуљу за альину и сукњу прибоде и што боља утврди. Трговкиња сада хтеде да навучену кошуљу са себе свуче, па како је ову горе повукла да је преко главе скине, паравно онда одвуче с њом такође и альину и сукњу горе, и тако у лютини срдито рекне: „Профите се молим вас шале, то нисам од је вас лепо“. Али је јоште горе било то, што је купац сва три туцета кошуља под једну лепу своју огртач јзео и с њима тако брзо, колико је само могао утекао. — Шта да ради? мислила је сада сирота трговкиња. Да тако обучена за лоповом поће, плашила се да за њома као за съумашедшом у гомилама деца неповрве; а да лопова пуста жао јој је било грдног свога губитка; но ипак је ово последње

првоме представила и заверила се, да ће у напредак спрам свакога и свачега предсторожна бити.

П р и ч е .

— Едан је американски лист доноси следеће извештаје: ово дана су у предјelu нашем убили змију једну, која је имала 30. стопа дужине, и кад су је разпарали, нашли су у њој две веверице, пет је птица и два детета.

— Одма затим други лист наштампа ово извештаје: Па то све ове ништа; али су код је уватили једну змију од један стопа дужине, и нашли су у њој једну фамилијарну библију, грађу за трбобарну кућу, три велике кутије моризонски пилула заједно са настављеним употребљавањем, једног упола свареног адвоката, остатке од једног хомеопатичног апотекара, три залутана коня, едан пар воду непушаоћи у себе чизама, по пил је несвршеног гвозденог пута, и двогодишњи бројеве јединични новине.

— Едан је брезоплетни назовиучени младић запитао при асталу, за ком је су мложи гости за ручком седили, отмјеног једног позоришника посмејателно, каква је разлика између веселе, жалостне и позоришне игре. Позоришник, кој се безобразним питанјем тима истина увређења нашао, али ипак ладнокрвно и пристойно одговори: „Одговор је најдато у самом вашем питанју; јер то, шта ви незнate, за мене је весела, за вас је жалостна, а за почитају господу госте, позоришна игра.

— У ковници у Н; покраден је кован је новац. Сумња падне на једнога од оних майстора, који су новце ковали. Он је буде испиту подвргнут, па почем се ни једно доказателство не нађе, које би га у томе убедило, суд је напоследку заклетву предложи, и он је се заиста закуне и јоште тај исти дан продужи свој посао у ковници. Али најдампуть, баш је када је хтео нескорана парчета у калупу да метне, калуп је прва три прста од десне руке прогнјчи. Почек је супак је исти прсти били које је он при заклетви у виши подигао, то га обузме тако велики страш, да сада сам собом учинио крађу и лажно положану заклетву исповеди и призна.

(Нејвала бити свакој птици кобац.) У гостионици некога тако је мложи младић један о себи велевално говорио, да је то најпосле госта једнога из стрпљивости извукло тако, да му је сваки доста опора рекао: Заиста смо и сувише већ чули, шта сте ви коешта у стану урадити; него дела нама кажите да знамо, шта нисте у стану урадити, а ја вам је јоште напред добар стомим, да ћу ја то у стану бити урадити. „Да вама кажем шта нисам у стану урадити“ одговори онай, „Добро дајте: а ја нисам у стану трошак за овако ручачко платити и особито се радујем, што сте ви то учинили у стану“. На то дигне се обиши смеш и брезоплетни гости, ако и без волје, али ипак дану реч је свою точно одржи.

(Прескупа ягњетина.) Једна лепа госпоја, која је прекрасно обучена била, дође у дућању један у Паризу, и даде пет фунти вуне, по шест франака фунту, изменити. На цаку једном, који је до кантара, на ком је вуна мерена, стајао, лежао је красан један ягњети бутъ, који

е куварица трговца тога у тай башь паръ изъ месарнице кући донела била. Бутъ тай тако се омили куповацемъ вуне, да га је ова, докъ је калфа друге муштерије служио, сасвимъ вешто у купљену вуну утурила, и съ овомъ заједно у торбу, коя је за вуну спремљена била, стрпала. Али огледало, кое је у дућану висило учини господару своме велику услугу, те овай цelogъ тогъ позория гледаоцъ буде. Кадъ господа тезги приђе, да трговцу куповину свою изплати окрене се овай на калфу и запита га: „Есте ли ви башь осведочени, да се ниште у мери преварили? Я мислимъ да ће милостива госпа имати више него петъ фунти вуне у њеној кеси“. — „Можемо се лако осведочити“, одговори калфа, „ја ћу кесу ево садъ одма по други путъ измерити“. Посао одма буде евршень и нађе се, да је завеждјен осамъ фунти тежакъ. „Видите милостива госпо учинјена је погрешка“, рекне трговацъ подсмејателно. „Стои вамъ садъ на вољи, или ћете сувишакъ да вратите или ћете исти за себе задржити?“ „Задржавамъ за себе“, брзо одговори заруменивша се госпа и — изплати ягњетину као и вуну са шестъ франака фунту. Тако је дакле незаконимъ путемъ присвоени ягњићи буде осамнаесь франака стао. Кажу, да је трговацъ новце те сиротињи поделио.

(Препорученъ Полюбацъ.) Ветрогонисти путникъ је данъ сусретио у пољу сеоску једну девојку, коя је више магараца предъ собомъ изъ паše кући терала. „Одкудъ си лепа девојко?“ запита је онъ. „Таки ту изъ првогъ села, господару“, одговори му она. „Ти безъ сумња познаешъ кћер је се је свога Н. па вере ти буди тако добра и однеси јој овай полюбацъ“. Съ тимъ речма хтеде онъ младу селянку да загрли и полуди. „Остави се тога господару“ примѣти му она, „паметније ће бити, полуби ти једногъ кога очешъ одъ мои магараца, па како ће они пре мене кодъ јеће куће бити, и ю пре мене видити, немой се бринути, они ће свесрдно препоруку брати свога изпунити“.

Малине.

Познати себе самогъ найтеже је. Простота држи то за лако, јеръ она себи самой ласка.

Велики духови нетребају дугачакъ, него славанъ животъ.

Съомненици благодјења изредніји су и постојани, него сви споменици побјда.

Труди се да будешъ добаръ. Кадъ си већъ то, немой се стидити, већъ и за приятельствомъ добри тежи.

Представи себи увекъ човечи родъ съ болѣ стране, а слабости истога у целоме и понаособъ покри огртачемъ любави; познай себе самога, па ће и срдце твоє благоволеню наклонићи бити. Али збогъ тога опетъ съ твоимъ поверењимъ небуди издашанъ, то некъ заслужи само онай, кога си ти сасвимъ измерио. Превелика искреност одако је, била је опасна препона приятельства, и найсветије свезе разкидала је.

О! како мало њи младића у чувствованю своеј слабости стое иза родитеља и знаменитији лица. Съ места су они паметни, съ места знаду они све: неуважавају

ни никога, никоме неслужи за образацъ, они су сами себи примеръ.

Нашъ се животъ састоји у саединеню једне видиме части съ једнимъ вишнимъ существомъ, о коме ми само изъ дјељствования његови судити можемо. Ово је саединенје на неки начинъ нашој воли на волю остављено, безчислено многимъ другимъ случајима изложено, и стоји на скривенъ начинъ подъ владомъ Бога.

Сажаленје је врло благодјељена наклоностъ. Она сиромау лебаџ, бедноме подкрепљенје, болестноме олакшавајућу помоћи добавља. Она скопчава тврђе свезе приятельства, любави, дружевности; она умложава нашъ ужитакъ и нашу срећу, почемъ насъ она ученицима среће свију други чини.

Чувствованје приятельства, обите любави и благонаклоности чини, да неможемо налако никога ожалости, незадовољна учинити, или гледати какву вужду да јој немогнемо, никакове сузе гледати да ји неутремо, никакову молбу чути да је неуважимо, никаковомъ на свађу готовомъ и срдитомъ да насупрот нестанемо.

Цјеље је, којој ми тежимо, неограничена влада разума при непроменљивој раздражљивости чуства. Ово саединенје найвећи је и досада јоштъ већи задатакъ човечности.

Све красоте земаљске нису ништа, ове су само слови наспрамъ небесни чувствования, съ којима приятельство одушевљава; то је најчишији најсветији сајзъ, који је изменећу две душе могућанъ.

Театръ на сокаку.

Први патролџија. Ко иде?

Гласъ изъ мрака. Шта си зинуо те вичешъ?

Други патролџија. Остави га некъ иде, то мора да је какавъ господинъ.

Први патролџија. Одъ кудъ ти то знашъ, кадъ се ништа невиди?

Други патролџија. По томе што је тако неучтивъ. Онъ да је какавъ други човекъ онъ би сасвимъ тихо и понизно одговорио: „наши смо, добри люди брате.“

Домаће новости.

+ Београдъ 10. Јануарја. Прошле године читали смо у новинама, како је часъ једногъ, а часъ другогъ окружја народъ нашъ ону рану, за непредвиђене случајеве скупљену у време последњегъ рата на истоку, добровољно, во слѣдствомъ понуде Високогъ Правитељства, давао, да се прода, и новци одъ ње употребе на установљенје пензионогъ фонда за удовице и сирочадъ свештеника и учитеља.

Благодарни на отеческомъ старању Васокогъ Правитељства, о сиротама нашији свештеника и учитеља, и добровољномъ поклону народа, можемо садъ съ радошћу јавити, да су новци одъ речеве ране, почемъ је пројата, понайвише већъ послати Попечитељству Просветије, кое ји је, да неби безкористни лежали, одма пре-

дало Депутаціі главнимъ фондомъ школскимъ управляемъ съ тимъ, да ће подъ интересъ да, и рачунъ о нынѣма до далъ наредбе особитый води. Подъ тимъ „до далъ наредбе“ разумевамо мы то, докъ се правила непропину, о установленю пензіоногъ фонда за удовице и сирочадъ, свештеника и учителя, којомъ ће се приликомъ одредити, ко ће, и како ће съ тимъ фондомъ управљати. У исто време рѣшиће се и то, оће ли еданъ фондъ за све быти, или ће се два установити, па еданъ свештеничкій, а други учителскій звати; како што ће се и правила поставити, колико ће свештеници и учитель у тай фондъ улагати, и колику ће потомъ пензију нынѣ удовице и сирочадъ уживати.

Пре пакъ свега по мињију нашемъ треба рѣшити: одкуда ће и како ће учительи пензију добивати, кадъ изслуже, или у болесть и слабость тако падну, да више учителску дужность испунявати немогу? Ово пытанъ тимъ пре треба рѣшити, што по самой природи стварїй, найпре се треба саставати о лицама, која народу служе, па онда о ныовимъ удовицама и сиротама. Ако се узме, да пензије учителя падну на теретъ общтый, т. є. главногъ фонда школскогъ, онда бы могао еданъ фондъ за удовице и сирочадъ свештеника и учителя быти. Напротивъ пакъ овога, ако изъ једногъ и истогъ фонда, учительи и нынѣ удовице и сирочадъ пензију добивали буду, онда за удовице и сирочадъ свештеника, мора другиј фондъ постојати. — Имајући предъ очима станъ свештеника и учителя, и познавајући нынѣ околности, мы се усуђујемо рећи, да бы најбоље было: учительима пензију давати изъ главногъ фонда школскогъ; а за удовице и сирочадъ учителя и свештеника ипакъ одвоене фондове установити. Овомъ одвоеню по мињију нашемъ међу остали узрокомъ и тай є, што се свештеници, кадъ обудове, више женити немогу, а учительи могу, па бы свештеници могли мислити, да удовице и сирочадъ учителя падају у нечemu на теретъ нымама. Исто тако могли бы и учительи држати, да бы ныовъ фондъ бољ стояо, кадъ бы за себе установљенъ био, јеръ учительи добивају и друге службе и званја, па бы већ умложениј процентъ у фондъ само на користь ныову остао. За избећи дакле разне мисли међу свештеницима и учительима, мы се изяснявамо за одвоенъ фонда удовица и сирочади нынини; у комъ смислу, као што смо дознали, почело се и радити. Овай є предметъ врло важанъ за наше свештенике и учителѣ, а одтуда и за цело отечество наше, па био овако, или онако рѣшенъ, мы су свакојко радујемо, јеръ ће онъ удовицама и сирочадама оны людји кору леба обезбедити, који су народу одъ највеће користи, и безъ који народъ никако быти неможе; па зато ћемо рѣшенъ нѣгово очекивати и радостно поздравити. (Овай чланакъ наменљенъ є био „Србскимъ новинама“ но како є дописникъ искусio да учредничество исти новина мене не само речи, него и смисао чланска квари, то га учредничеству

О Г Л А С И .

(1—3) По рѣшению ово-окружногъ Суда одъ 25. Мая тек. г. № 7411. који захтева да се дугъ школи Общтине Шабачке принадлежећи, наплати па неимајући изъ чега другогъ то продаје се нижеслѣдуоћа непокретна добра Васе Тушановића овд. за рачунъ наплате и наведеногъ и прочи нынови дугова за кое интабулација постоји. Добра истога Тушановића, за продају намењена, есу: еданъ плацъ у прекомъ шору ове вароши не врло далеко одъ пияце на врло добромъ и

важномъ мѣсту постоји; плацъ овай садржи у себи 6 фати 1 шухъ и 6 цогли ширине и 58 фати и 2 шуха дужине, на коме постоје 2 куће обе одъ тврдогъ материјала, које обе садрже кое са лица кое у авлї 1 дућанъ 5 соба 3 кујне и 1 подрумъ одъ ових 2 коморе и једна шупа одъ дрвеногъ материјала подъ једнимъ кровомъ једна фуруна за печење леба и бунаръ озиданъ. Све ово оцѣњено є до 500 # цес. и продаје се у мѣсту овд. вароши путемъ явне тридневно 7. 8. и 9.

Шумадинке даје, да га заједно са овомъ примѣтбомъ пе- чата.)

В. Београдъ 12. Јн. Као извѣстно можемо јавити, да є Нѣгова Свѣтлость одпустила свима попечитељствама налогъ, да сви званичници одъ шефа па до практиканта и после подне морајо непремѣно у све канцеларие долазити, и званичнимъ се пословима занимати. Како неби никавъ посао за израђенјемъ чекао. Време канцелариско у истомъ височайшемъ налогу одређено є пре подне одъ 8. до 12., а после подне одъ 2. до 5. а лети одъ 3. до 6. сати.

— Београдъ 10. Јн. Друштво србске словесности држаће свою годишњу скупштину 13. т. м. после божествене литургије, и то у сали лицеја; а и школско торжество слави ће се такође у сали лицеја као и сваке године 14. о. м.

В. Београд. 11. Јануар. Пре неколико дана саобщили смо рођенъ и крштенъ младогъ књажевића Ђорђа, сада јављамо читатељима овога листа, да се и друго весеље приближује у роду Нѣгове Свѣтлости. Књажески аћутантъ подполковникъ г. Георгије Карађорђевић јоче у вече испросио є господичну Сару, кћеръ г. мајора Мише Анастасијевића.

С Т Р А Н Е Н О В О С Т И .

— Одъ 4. т. м. енглеске новине јављају: да се Француска са Енглескомъ споразумѣла, да свое војске и лађе изъ Пираја и грчки пристаништа одма повуку.

— Изъ Брисела до 5. т. м. телеграфирају: „Генерал-гувернеръ источне Индије неда адмиралу Сеймуру који се у Кини туче, војску у помоћь коју є онай искро

— Изъ Париза јављајући еданъ у бечкимъ новинама „Преси“ о сајновији припреми за дочекъ великогъ кнеза Константина вели: „посјета ова сматра се као почетакъ руско-францускогъ сајза, гоји сајузъ даљ є успјехъ што се мисли.“

— Затворени у Насибургу пуштени су, и преко швайцерске границе испраћени. Са оваквимъ сршткомъ ове размирице нису сви кантони у швайцерској зајдовольни, и на многа страна вичу да є то срамно за Швайцерску, исто тако ни у Берлину нису задовольни.

— У Сицилији на ново су многи јоштъ смрђу казњени. У Катанији јоштъ нисе са свимъ миръ повраћенъ.

— Убилацъ Верже који є осуђенъ на смрть, пређао є цару прошеније да га помилује.

— Изъ Париза телеграфирају одъ 7. т. м. да ће царъ Наполеонъ по свој прилици отићи у Ницу, да тамо посјети царицу руску, майку цара Александра. — Персијски посланикъ са својомъ сајновомъ пратњомъ дошао є у Паризъ.

Фебруара 1857. год. држати се имајуће лицитације, и онаме теслимити, који на трећој и последњој лицитацији, која ће тога дана после подне у 4 сата по европски закључити, највећу цену обећа и готове новце одма положи.

Продају ови добара дакле настојимъ објављају Началничество Окр. Шабач. свима житељима отечества нашегъ съ тимъ, да сваки онай, који би такова купити желјо, у означене дане овамо дође и на лицитацији присуствује.

№ 5765. 7. Декем. 1856. у Шабцу.